

Miniszteri és érdekképviselői záróbeszéd a francia gabona-, olaj- és fehérjenövény-termelők országos kongresszusán

A gabona-, olaj- és fehérjenövényeket termelők országos kongresszusán a gazdák egyértelműen megfogalmazták mindazon kérdéseket, ahol vagy érdemi megoldást sürgetnek a kormányzat részéről, vagy (és) nem értenek egyet azokkal az intézkedésekkel, amiket nemzeti szinten hozott a kormány az elmúlt időszakban, elsősorban a KAP-reform alkalmazása és a mezőgazdaság jövőjéről jelenleg készülő törvény terén. Ezek:

- az első 52 hektár után járó emelt összegű támogatás elhibázottsága,
- a zöldítés egyes eszközeinek túlzó volta, az egyes alternatív eszközök elfogadtatása (talajtakaró és nitrogéncsapdaként szolgáló kultúrák, mulcsozás, erdősávok)
- GMO-k kérdése, az elővigyázatosság elve helyett az innováció elvét („*principe de l'innovation*”) kell végre alkalmazni,
- nem szabad korlátokat állítani a mezőgazdasági kutatás-fejlesztés és innováció elé,
- uniós szinten jelentkező versenytorzító hatások megszüntetése (egységes uniós szociális minimum-követelmények, azonos alkalmazási szabályok a növényvédőszer-hatóanyagok esetében, stb.),
- a nitrát-direktíva pragmatikus a növénytermelést el nem lehetetlenítő formában történő alkalmazása (pl. lejtős területek nitrogéntrágyázása, a nitrogén-trágyázás és a vízbázis-védelem ellentmondásainak föloldása a gabonatermelésben az exportpiacok megtartása érdekében),
- ésszerű agrár-környezetgazdálkodási és klímavédelmi intézkedések alkalmazása a „*zone intermédiaire*”-ekben (azaz korlátozott mértékben hátrányos helyzetű területeken),
- a kapcsolt támogatásoknál megoldást kell találni a rizsre és a durumbúzára,
- megoldást kell találni a vízelvezető árkok tisztításával kapcsolatos jogszabályi ellentmondásokra és a belvíz elleni védekezés ezt ellehetetlenítő voltára,
- zöld utat kell végre adni a dombvidéki tározók létesítésének,
- érdemi előrelépésre van szükség a termés- és jövedelem-biztosítások terén.

Xavier BEULIN, a legnagyobb mezőgazdasági szakszervezeti szövetség, az [FNSEA](#) elnöke beszédében arra hívta föl a figyelmet, hogy elérkezett az a pillanat, amikor a mezőgazdaság útját „egyenesbe kell hozni, jó irányba kell állítani”. Az ország kormányzása „beteg”, a legnagyobb probléma, hogy hosszú ideje a kisebbségben lévők érdemben is hallathatják a hangjukat, megzavarva az érdemi munkát és senki nem tudja, hogy merre is kellene indulni. Meggyőződése, hogy a „technostructure” átvette a hatalmat a politikusok felett, ami kizár minden érdemi és határozott politikai döntést. A gazdasági és társadalmi problémák súlyosak, sok esetben az egyenlőségre törekvés még súlyosabb egyenlőtlenségeket eredményez, ami például a KAP-reform esetében is megnyilvánul.

Beulin szerint a versenyképesség kérdése a mezőgazdaság és a földolgozó-ipar esetében megkerülhetetlen, ugyanis globális szinten egy évtizede évente 2-3%-kal növekvő élelmiszer-kereslet komoly piaci lehetőségeket jelent, ezen belül is különös tekintettel Afrikára, mint föltörekvő piacra. Ezzel szemben Franciaországban a leépülésnek lehettek tanúi, még a saját piacaikon meglévő versenyelőnyt is elvesztik a gazdák az egyre kedvezőtlenebb gazdasági és jogszabályi környezet miatt. A földolgozóipari csődök, üzembeszárások azonnal visszahatnak az állattartásra, annak leépülése pedig a takarmánypiac szűkülésén keresztül a növénytermelésre, mindenezek következménye a munkahelyek megszűnése minden szinten.

Az Európai Unión belül is olyan versenyhátrányban vannak a francia termelők, amiket nagyon nehéz leküzdeni, kompenzálni – ha nem történik érdemi előrelépés uniós szinten, egyfajta közeledés a nemzeti szociális szabályozások között, az nagyon súlyos következményekkel jár a francia agráriumra. Beulin figyelmeztetésként hozzátette, egy nappal korábban találkozott Angela Merkel kancellárral, aki kifejtette, személy szerint nem ért egyet a minimálbér rendszerének általános németországi bevezetésével!

A GMO-k kapcsán úgy fogalmazott, már nem az a kérdés, hogy kellenek-e vagy sem, hanem arról kellene végre érdemben vitázni, hogy alkalmazásuk milyen érdemi előnyökkel és hátrányokkal jár, ezek alapján kell dönteni egy-egy konkrét esetben. A maga részéről üdvözölte a Szenátus azon döntését, amivel elutasította a GMO-k tiltását célzó törvényt, mivel ezzel sikerült elkerülni egy végzetes hibával járó lépést. ***Az elővigyázatosság elve helyett az innováció elvét (principe de l'innovation) kell végre alkalmazni – mondta.*** Hozzátette, ha a mostani politikai vezetőségével nem sikerül ezt megoldani, már most keresni kell azokat, akik három év múlva szeretnének pozícióba kerülni, hátha velük előbbre lehet jutni.

A szakmaközi szervezetekről folyó mostani vita kapcsán leszögezte: teljességgel elfogadhatatlan, hogy a kormány helyet akar adni a kisebbségi szakszervezeteknek ezekben a testületekben. A maga részéről korábban sem volt ellenére, hogy a kisebbségi szakszervezetek kapjanak képviselőt, de azt kezdettől fogva ellenezte, hogy ez olyan formában történjen meg, hogy ezeknek lehetőségük legyen a szakmaközi szervezetek munkájának blokkolására – sajnálatos módon a mezőgazdaság jövőjéről szóló törvénytervezet (*loi d'avenir*) jelenlegi formájában pontosan ebbe az irányba tart ebben az ügyben. Különösen sajnálatos lenne, ha ilyen okok miatt a gabona szakmaközi szervezet munkája lehetetlenülne el, hiszen a mediterrán térség gabona-importőrei rendszeresen fölhívják a figyelmüket arra, hogy ha nem tudnak 11,5% fehérjetartalom fölötti búzát szállítani, akkor más beszállítók felé fordulnak. A gabonaágazatban ezért is fontos az összetartás, féltő, hogy a kisebbségi szakszervezetek ezt ellehetetlenítenék, elsősorban a környezetvédelmi szempontok vakbuzgó alkalmazásán keresztül. A környezetvédelemmel függ össze a lejtős területek művelése is – szerinte elfogadhatatlan, hogy a jelenlegi tervek szerint ezek művelése több százezer hektáron lehetetlenülne el, beláthatatlan károkat okozva az élelmiszer-gazdaságnak. Érthetetlen a vízvezető árkok tisztítása körüli káosz: egyértelmű, hogy ez a gazda kötelessége, de a szabályok dzsungelében képtelenség ennek eleget tenni – „hagyják őket békén és megcsinálják úgy, ahogy évtizedeken keresztül megcsinálták”. Elfogadhatatlan számukra, hogy az [ONEMA](#) (az országos vízminőség- és vízi ökoszisztéma-védelmi hivatal) emberei fegyvert viselve mehetnek ellenőrizni, ez nem más mint a gazdák megfélemlítése, kriminalizálása.

A közös agrárpolitikával Xavier Beulin szerint az egyik legnagyobb probléma, hogy a GAEC-ek kivételével nem biztosított a többi társasági forma transzparenciája, egyenjogúsága, ami sokakat kizár a támogatásokból. Megoldatlan a főállású gazdálkodók házastársa státusának rendezése, *ha volt a kormánynak ideje az azonos neműek házasságára, erre is legyen!*

A redisztribúció nagyon sok gazdaság estében igen komoly károkat okoz, a legfontosabb feladat pillanatnyilag a kármentés.

A környezetvédelem és a zöldítés több problémát is takar:

- a mulcsozást el kell fogadtatni Brüsszellel ökonómiai és ökológiai szempontból egyaránt – a kukorica monokultúra elsősorban délnyugaton, de Elzászban is nagyon sok gazdaságban megkerülhetetlen, sőt az egyetlen érdemi gazdasági tevékenység, így nem lehet azt ellehetetleníteni,

- az agrár-környezetgazdálkodási és klímavédelmi intézkedéseket (korábban MAE) – a „zone intermédiaire”-ekben (azaz korlátozott mértékben hátrányos helyzetű területek (pl. Massif Central, Lotaringia, Sologne) ezeket nem lehet a jelenlegi formájukban alkalmazni, szerinte a leginkább járható módszer az itt korábban alkalmazott vetésváltási formák továbbvitele¹,
- a zöldítésben figyelembe vehető ökológiai kompenzációs területek álláspontja szerint nagyon komoly problémát jelentenek, noha ők igyekeznek pozitívan állni a zöldítéshez, de határozottan kiállnak amellett, hogy a zöldítés nem járhat együtt a termelési potenciál gyengítésével. Pragmatikus és szakmai megközelítést szorgalmaznak, visszautasítják a büntető jellegű intézkedéseket, mivel azok a további beruházásokat, fejlesztéseket lehetetlenítik el.

Utalva a növényi biotechnológia eredményeinek, ezen belül is a GMO-k alkalmazására, Beulin szerint a gazdák igent mondanak a kutatásra, az innovációra, a haladásra, de látni kell, hogy soha nem lesz a politikusoknak bátorsága ahhoz, hogy a közvélemény ellenében lépjenek. Ezért csak akkor lehet a jelenlegi helyzetet megváltoztatni, ha a gazdátársadalom képes lesz meggyőzni a társadalmat a kutatás és az innováció hasznosságáról. Ez csak akkor lehetséges, ha az ágazat minden szereplője, ideértve a kereskedelmet is, együtt lép föl ennek érdekében – viszont sajnálatos módon pontosan a kereskedelem az, ahol számos olyan szereplő van, akik a köztársasági elnöki és miniszterelnöki szinten kinyilatkoztatottakkal is képesek szembemenni és nem teljesíteni az elvárásokat.

Beulin megközelítése egyébként kísértetiesen emlékeztet arra, amikor Philippe Chalmin közgazdász, egyetemi tanár egy tavaly októberi konferencián úgy fogalmazott, „Franciaországban nincs értelme semmilyen tudományos ésszerűséget keresni a GMO-k esetében, ez régen tisztán politikai kérdés, semmi más”. Daniel Boy (vezető kutató, Sciences-Po/CEVIPOF) szerint pedig Európában csak akkor fog a vita elmozdulni a holtpontról, ha a fogyasztó előnyt fog látni a GMO-növények termesztésében (nem elegendő az, hogy ne lásson hátrányt). Ekkor fog eljutni oda, hogy hajlandó lesz minimális kockázatot vállalni érdemi, mérhető előnyökért cserébe, ez addig nem fog bekövetkezni, amíg nincsenek kézzel fogható előnyök az akármennyire is elhanyagolható méretű kockázatokkal szemben.

Philippe PINTA, az ORAMA elnöke Stéphane Le Foll miniszterhez intézett záróbeszédében aláhúzta, a GOF-növények egyértelmű adut jelentenek a francia gazdaság számára, érdemben hozzájárulnak a köztársasági elnök által is hangoztatott „termeljünk többet, termeljünk jobban” elv megvalósításához, ám a KAP-reform nemzeti szintű alkalmazása pontosan ez ellen hat, legalábbis a GOF-növények esetében egyértelműen. A reform első tervezete a GOF-növények esetében katasztrofális következményeket vetített előre, a végleges változat ezt valamilyen szinten tompította, ezzel együtt az intézkedések egyik vezérlő elve a GOF-növények után fizetett támogatások egy részének elvonása. Utalt arra, hogy a szakma meggyőződése: a gazdák 2012-es jövedelmi helyzetét a valóságnál lényegesen jobbnak mutató, utóbb korrigált adatok használata egyértelműen szándékos „tévedés” volt, amit a kormány arra akart fölhasználni, hogy igazolja, miért is van szükség az új KAP-pal megnyirbálni a GOF-növényeket termelőknek adott támogatásokat.

Az első 52 hektár utáni támogatást továbbra is ellenzik, de legnagyobb problémának azt tartják, hogy senki nem akarja elismerni, a GOF-növényeket nem lehet ekkora területű gazdaságokban megtermelni. A GOF-növényt termelő gazdaságok átlagos birtok mérete 125 hektár, ami viszont „mesze nem akkora, mint egyesek láttatni akarják” és messze nem akkorák, mint sok keletnémet birtok, a versenyhátrányuk viszont tettem érhető. Különösen

igaz ez a gyengébb terméseredményeket produkáló köztes zónában, ahol eleve nagyobb birtokméretekre van szükség a rentábilis termeléshez és a gyengébb termőerejű talajokon elérhető alacsonyabb átlagtermések kompenzálására. Itt már eddig is csak 230 eurós támogatást kaptak a gazdák, kevesebbet, mint másutt, most ez 180 euróra esne, ami egyértelműen sokakat ellehetetlenítene. Ezekben a térségekben csak a korábbi agrár-környezetgazdálkodási intézkedéseket volna szabad a jövőben is alkalmazni, az újak végzetesek lehetnek számukra.

A zöldítésben figyelembe vehető ökológiai kompenzációs területek esetében mindenképpen ekvivalenciát kell találni az erdősávoknak, a nitrát-csapdaként szolgáló köztes kultúrák (CIPANⁱⁱ) esetében pedig az uniós előírást pozitívan és nem büntető módon kell alkalmazni. A kapcsolt támogatásoknál megoldást kell találni a rizsre és a durumbúzára, azt pedig soha nem fogják elfogadni, hogy a lejtős területek tápanyag-utánpótlásának megtöltésével sok százezer hektárt vonjanak ki a művelés alól és váljanak azok ugarrá.

Pinta aláhúzta: a GOF-növényeket termelők és az állattartók egymásra utaltak, nem szabad közöttük ellentéteket szítani, ellenkezőleg, a két terület minél szorosabb együttműködésében kell mindenkinek érdekeltnek lenni. A jelenlegi törvényalkotói tevékenység viszont pontosan ennek ellenében hat, amit mindenképpen korrigálni kell.

Stéphane LE FOLL, mezőgazdasági és erdészeti miniszter válaszában biztosította a termelőket arról, hogy a jövőben is szükség lesz a külkereskedelmi mérleg javítása érdekében a szemestermény-exportra, mivel ezeket most is értékesítik, a Rafale-gépeket viszont egyelőre nem... Határozottan visszautasított minden olyan vádat, ami a szaktárcát bármilyen szinten összefüggésbe hozza a statisztikai adatok meghamisításával vagy nem teljesen korrekt módon történő használatával, ragaszkodott ahhoz, hogy a tervezés során semmilyen adat-manipuláció nem történt. Hangsúlyozta, egyértelmű és közös érdek, hogy a szakigazgatás és a szakma között eredményes együttműködés legyen az elkövetkezendő években és ebben a szellemben kíván a gazdákkal együtt dolgozni.

A Xavier Beulin és Philippe Pinta által fölvetett problémákra a miniszter a következő válaszokat adta (*azok elhangzási sorrendjében*):

- a KAP-ban delegált intézkedések között Németországgal azonos álláspontot elfoglalva vitatják a fiatalok pályakezdésére és a nitrogén-csapdaként használt köztes kultúrákra vonatkozót,
- támogatja a mulcsozással kapcsolatos szakmai javaslatot és képviseli azt Brüsszelben, tisztában van a kukorica monokultúra megkülönböztetett fontosságával egyes francia régiókban és azzal, hogy ezekben a speciális helyzetekben nem lehet a kukoricát nagyobb vetésforgókba illeszteni,
- a fehérjenövény-termelésre adott 2%-os kapcsolt többlet-támogatás szerinte egy stabil francia fehérjenövény-termelés megteremtését szolgálja, amire egy szilárd földolgozó-ipar épülhet a későbbiekben,
- egyetért azzal, hogy a köztes zónákban kell egy specifikus agrár-környezetgazdálkodási intézkedés-rendszer (**MAE**), amiben figyelembe veszik ezeknek a területeknek és az itt működő gazdaságoknak a sajátosságait,
- a szakma által kidolgozott és a nitrogén tápanyag-gazdálkodását, vízbázisra gyakorolt hatását modellező és kezelő módszer („méthode AZUR”) maximálisan megfelel az elvárásainak, integrálni kell a rendszerbe,
- ígéretet tett arra, hogy a dombvidéki tározók ügyében lesz érdemi előrelépés,

- a vízvezető árkokkal kapcsolatosan elismeri a jogszabályi környezet ellentmondásosságát, de a kialakult helyzet túlmutat a karbantartás egyszerű kérdésén, szélesebb kontextusban – árvízvédelem – kell azt kezelni,
- a metanizációt támogató kormányzati intézkedés lényege, hogy a reaktorokban ne használjanak olyan biomasszát, amit élelmezési célra is hasznosítani lehet, a biogáznak szerves részét kell képeznie az országos energetikai átmenet programjának,
- támogatja a szakmaközi gabonafehérje-megállapodást, már csak annak érdekében is, hogy meg lehessen tartani az észak afrikai piacokat,
- a camargue-i rizsnek elengedhetetlen szerepe van a Camargue talajainak elsősodása elleni küzdelemben, így keresik annak lehetőségét, hogy ez a tevékenység a jövőben is fönnttartható és eredményesen folytatható legyen a Rhone-deltában,
- a termésbiztosítás ügyében érdemi előrehaladásról tud beszámolni, de a döntésben része van a gazdasági és a pénzügyi szférának is - a továbbiakban is szoros együttműködésben dolgoznak a szakmával és a biztosítókkal, a tervek szerint őszre kész lesz egy érdemi javaslat,
- a nitrát-direktíva, a sérülékeny területek és a lejtők esetében további intézkedésekre van szükség annak érdekében, hogy az újabb brüsszeli retorziókat el lehessen kerülni, tisztában van a szakma érveivel, de megértést kér a brüsszeli elvárások miatt (*ez a termelőket egyáltalán nem hatotta meg*),
- a GMO-k tekintetében a francia álláspont évek óta változatlan: ellenzik minden ilyen termesztését, különös tekintettel azokra, amiket a Bizottság engedélyezett. Ausztriát hozta példának, szerinte az ország szinte teljesen bio, az osztrákok visszautasították a GMO-kat. Bejelentette, az FNSEA elnökének kérésére beleegyezett, hogy vitát nyissanak a GMO-kérdésről, ahol mindenki elmondhatja az érveit pro és kontra, erre április 29-én kerül sor a biotechnológiai főtanács (HCBⁱⁱⁱ) ülésén^{iv}. Kifejtette, a köz érdekét szolgáló, a demokratikus elveket tiszteletben tartó döntésre van szükség, és minden országnak jogot kell biztosítani arra, hogy maga döntsön az engedélyezésről. Ehhez meg kell teremteni az egységes uniós keretet, ugyanolyan formában, ahogy ez már létezik a növényvédőszer-hatóanyagok esetében.
- innováció, kutatás-fejlesztés – az INRA erőfeszítéseinek jelentős része a genomikai kutatásokat fogja szolgálni (terméshozam, stressz-tolerancia, betegség-rezisztenciák). Éves szinten 200 millió eurót fordítanak az INRÁ-n belül a növényneveléssel kapcsolatos kutatásokra, a humán-erőforrás 1200 embert jelent. Hét nagy nemesítési-genetikai projektet indítanak a következő kultúrákra: búza kukorica cukorrépa napraforgó, repce, fehérjenövények, energia-növények, egyik fő cél a búza géntérképének befejezése, erre 20 millió euró áll rendelkezésre. Ahogy a miniszter fogalmazott, egy új fejezetet nyitnak az innováció területén.

Kiegészítés

Jean-Pierre Legendre, a nantes-i agglomeráció peri-urbanus mezőgazdaságért felelős alelnöke aláhúzta, a mezőgazdaság az urbanizált területek életében is nagyon fontos szerepet tölt be, amit mi sem mutat jobban, mint a néhány évvel ezelőtt Loire-Atlantique megye agrárkamarája és az agglomeráció együttműködési megállapodást kötött. Ennek keretében a város anyagilag is támogatja a pályakezdő fiatal gazdákat, a közvetlen értékesítést, jelentős forrásokat áldoznak a fölthagyt beépített területek rekultivációjára és újbóli mezőgazdasági művelésbe vonására (2014-re ez eléri az 500 hektárt). Az agglomeráció garantálja a területén lévő, mezőgazdasági művelési ágba tartozó területek ilyen besorolásának megtartását, ahogy a teljes Nantes-Saint Nazaire agglomerációban százezer hektárnál nagyobb területen biztosítják, hogy megmarad annak mezőgazdasági jellege a jövőben is.

Somogyi Norbert, Párizs

ⁱ Ezekon a területek jellemző a talajok gyenge termőereje, ami egyértelműen visszatükröződött az alacsonyabb elérhető termés hozamokban – a gazdák ezt a hátrányt a gazdaságok méretének növelésével igyekeztek kompenzálni.

ⁱⁱ cultures intermédiaires piège à nitrates

ⁱⁱⁱ A kormányzat attól a biotechnológiai főtanácstól (*haut conseil de la biotechnologie*, [HCB](#)) várja a döntésekhez szükséges javaslatokat, ami egy ideje a belső viták és a tagok egy részének – pl. FNSEA - kilépése miatt nem csak működésképtelen, de saját tevékenységéhez sincs meg a megfelelő háttéranyagot jelentő tudományos ismeretanyag, mivel nincs már több ilyen kísérlet az országban.

^{iv} A már idézett Philippe Chalmin közgazdász, egyetemi tanár GMO-kal kapcsolatos megállapítása erre a vitára is igaz lesz: a tervezett találkozó szürrealitását az fogja adni, hogy olyanok viszik majd a hangot a gazdákkal szemben, akik valójában messze nincsenek tisztában sem a jövő globális élelmezési kihívásainak súlyosságával, sem azzal, miként lehet ezt a problémát megoldani. Lehet arról beszélni, mondta Chalmin egy októberi konferencián, hogy ne legyen GMO és minden alapanyag bio legyen, amikor egy kenyér árában alig néhány százalékot tesz ki a liszt ára, de ez csak elkendőzése, sőt totális negligálása a valós problémáknak.